

Matthieu **jung**

PRINCIP PŘEDBĚŽNÉ OPATRNOSTI

☰ KNIHA ZLIN

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme d'aide à la publication F. X. Šalda, bénéficie du soutien d'Institut français – opérateur du Ministère français des affaires étrangères et européennes et de l'Institut français de République tchèque.

Tato kniha vychází s laskavou pomocí Institut français – agentury francouzského Ministerstva zahraničních a evropských věcí a Francouzského institutu v České republice v rámci podpůrného programu F. X. Šalda.

Copyright © Editions Stock, 2009
Translation © Alan Beguivin, 2011
Cover and layout © Lucie Mrázová, 2011

ISBN 978-80-87497-20-3

Když jsem se rozhodl ten den skončit, Dow Jones prudce klesal. Bylo 18.30, oči mě pálily z přílišného sledování obrazovky, a každá další iniciativa by byla kontraproduktivní. Radši jsem si trochu zabrouzдал po stránkách *Le Mondu*, *Libération* a *Le Figara* s klidným svědomím, že jsem právě půjčil Bance do Brasil 800 milionů eur na nevídaný úrok.

O půlhodinu později při čekání na příměstský vlak RER ve stanici Auber mi nebylo do zpěvu. Přečetl jsem jen tři články, a přesto mě novinky rozhodily. Ve staničních reproduktorech náhle zaprskal neosobní hlas:

„Společně budme pozorní. Pomožte zachovat bezpečnost nás všech a nahlašte nám jakékoliv opuštěné zavazadlo. Děkujeme vám za obezřelost.“

Mimoděk jsem pohlédl na nástupiště, zda neuvidím podezřelou tašku. Usoudil jsem, že někteří přítomní jedinci by byli atentátu schopni, ale nic v jejich chování mi neumožňovalo získat jistotu. Když jsem nastoupil, byl vlak bohužel tak nacpaný, že jsem nemohl zkontrolovat prostor pod sedadly. Zaplašil jsem vidiny mrtvol rozmetaných po štěrku madridského nádraží Atocha, které mi přišly na mysl.

Z nádraží jsem vyrazil na svých třináct minut chůze až k naší bytové rezidenci. Ode dveří jsem houkl na Cecílii „kuku“ a šel políbit Manon, která se učila ve svém pokoji. Seskočila ze židle a vrhla se mi do náručí s výkřikem: „Tati!“ Tyto každodenní výlevy mě pokaždé nechávaly perplex. Žádný rys mé osobnosti objektivně takové zbožňování neospravedlňoval. Oprávněně

jsem ještě nikdy u nikoho nezbudil obdobné nadšení. Byl jsem průměrně inteligentní, nedisponoval jsem žádným zvláštním nadáním na uměleckém ani na sportovním poli. Z pracovního hlediska vykazovala moje kariéra už třetím rokem znepokojivou stagnaci, která možná znamenala, že jsem v devětatřiceti letech úspěšně dosáhl neschopnosti. Všichni jednomyslně chválili mou pověstnou velkorysost, zatímco já ji připisoval rodovému genotypu stejně jako své hnědé vlasy nebo metr sedmdesát šest centimetrů výšky, jinými slovy jsem se jí nikterak nepyšnil, protože nevyplývala ani trochu ze snahy být lepší, jak by podle mě mělo odpovídat každé ctnosti.

Nicméně i když se tato náklonnost podobala přichylnosti zvířecího mláděte ke svému ploditeli-živiteli, cenila si mne dcera velmi vysoko.

Se synem Julienem, jenž zřetelně preferoval matku, to bylo jiné. Třikrát jsem musel zaklepat na dveře jeho pokoje polepené samolepkami „Stop“, „Do Not Disturb“ a „Klepejte“, než zamručel cosi, co jsem si vyložil jako souhlas. Má přítomnost ho evidentně štvala. Poslední dobou jsem tyto projevy nedůvěry, za něž jsem si trochu kladl vinu, bolestně prožíval. Zřejmě jsem k němu nebyl dostatečně přívětivý, když byl v plenkách. Musím uznat, že napít z kojenecké lahve jsem svým dětem dával stejně vzácně, jako jsem je přebaloval. V této oblasti jsem bez debat prokázal egoismus, jehož bumerangový efekt jsem dnes zakoušel. Přitom až do dvanácti třinácti let mi to Julien určitě neměl za zlé. Udržovali jsme spolu docela vřelý vztah. V září 2002 jsem ho na radu Jeana-Françoise Lamoura, kterého jsem uznával, přihlásil do fotbalového klubu v Pecqu. „Sport vytváří společenská pouta,“ tvrdil s chutí ministr, jenž musel jakožto olympijský medailista vědět, o čem mluví. Ovšem když jsem každou sobotu odpoledne přihlížel zápasům, místo společenských pout jsem viděl hordy malých barbarů, kteří mysleli jen na podvádění, faulování zezadu a nadávání

rozhodčímu. Nebylo by ale fér zároveň nezmínit projevy nezištné šlechetnosti, až dojemného bratrství některých malých vydědenců z těch nejtvrděších sídlišť v okolí. Ubíjel jsem rozpaky v myšlenkách na teorie Jeana-Jacquesa Rousseaua o dobrotě vlastní lidským bytostem, teorie, které jsem studoval na gymnáziu.

Co nastoupil na střední školu, začal být Julien zcela nezvladatelný. Vztekal se, jeho mluvený projev den po dni povážlivě upadal. Jeho slovní zásoba se omezila na několik úmorných větiček, jimiž vyjadřoval city, které mi v době mého dávného dospívání zůstaly nepoznané, jako „lovovat“ nebo „hustě vyšilovat“. Ven vycházel jen schovaný pod kapucí, v níž se trochu podobal vraždícímu psychopatovi z *Vřískotu*. S novým školním rokem, přestože na tom jeho trenér trval, neboť obdivoval jeho atletické průniky po levém křídle protivníkových obran i chladnokrevnost v pokutovém území, které podle něj dokázaly povznést celý tým, Julien kategoricky odmítl vrátit se na místo pravého beka u mladších dorostenců, aniž toto rozhodnutí kdy zdůvodnil.

Zatím se věnoval vysoce konstruktivní činnosti spočívající v tom, zmasakrovat co nejvíc lidí pomocí joysticků hrací konzole.

„Nazdar, chlape. Měl jsi dobrý den?“

Způsob, jak jsem k němu mluvil, zněl zoufale falešně, a dobře jsem si to uvědomoval.

Ze začátku jsme s Cecílií na doporučení řady psychologů publikujících v nejrůznějších časopisech pevně odmítali konzoli koupit. Jenže nakonec Julien vrátil tento požadavek na stůl s takovou zarputilostí, že jsme jednoho večera povolili, abychom měli pár minut klid. Několik dní po tom jsem si naštěstí v RER přečetl přes rameno spolucestujícího článek v bezplatných novinách, který zmírnil můj pocit viny. Cecílie a já jsme jednoduše podlehli „lichvářské strategii nových adolescentů“, již analyzovala ředitelka marketingu jednoho mobilního operátora. Vyzývala, abychom ne-

dramatizovali mezigenerační třenice, a nepřetržitě požadavky našich mladých spojovala s logickým vývojem současné společnosti, kde je „osobní rozvoj“ „nedotknutelnou metou“.

Chvíli jsem přihlížel, jak Julien vymazává animované postavy z obrazovky se zlým úšklebkem, stisknutými čelistmi, křečovitě sevřenými rty a trupem otřásajícím se pokaždé, když krev chodce cákla na chodník virtuální megapole. Potom jsem sklíčený tou podívanou zmizel, aniž jsem se dočkal odpovědi.

Cecílie připravovala v kuchyni večeři. Pracovala na poloviční úvazek jako účetní pro jeden řetězec knihkupectví, přestože zřídka kdy otevřela jinou knihu než spisek posledního laureáta Goncourtovy ceny, který jí pravidelně dávala sestra k Vánocům. V létě si zakládala na tom, že od začátku do konce přelouská jednu poněkud nudnou bichli, aby šla s dobou a tříbila si intelekt. Vloni zápasila s esejem jednoho filozofa, věnovaným hrozné smrti novináře setnutého islámskými extremisty v Pákistánu. V rozmáchle pojatém díle autor objasňoval „teroristickou mlhovinu“ a současně hlásal „osvícený islám“, inspirovaný evropským 18. stoletím. Aby ji nestihlo trauma, které tak syrové příběhy mohou způsobit lidské psychice, četla mi Cecílie nahlas otřesné pasáže, v nichž autor detailně líčil poslední minuty života svého přítele, jehož jméno mi uniklo. Po měsíci, když tlustý svazek konečně zaklapla, jsem Cecílii požádal, aby mi popsala současnou situaci v Pákistánu – asijské zemi vzešlé z rozdělení Indie na dva státy, když se z ní v roce 1947 stáhli Britové. Zřejmě jsem ji otázkou vykolejil a pustila se do zmateného vysvětlování, až nakonec po chvíli, zahanbená, že je schopná breptat jen vyhýbavé odpovědi, připustila, že ve skutečnosti toho z teze, již autor v knize rozvíjí, moc nepochopila.

„Vidíš, proto jsem se vždycky radši vyhýbala takhle chytrým lidem... Moje komplexy pokaždé vyplavou na povrch, protože nejsem dost inteligentní, abych je po-

chopila. Nevím, jestli můj otec náhodou neměl pravdu, když tvrdil, že jsem pitomá.”

Vidět ji tak odzbrojenou zaplavilo mou hrud' obrovskou vlnou něhy. Dojat její křehkostí jsem ji objal.

„Přestaň říkat nesmysly. Dobře víš, že tvůj otec kritizoval všechny hlava nehlava, protože na tom nebyl dobře...”

Potom jsme se pomilovali a oba při tom pocítili, aspoň jsem to tak vnímal, velkou rozkoš.

Ani já jsem moc nečetl, i když jsem se rád vzdělával. Poslední beletristický text ze současnosti, který jsem měl v ruce – román Michela Houellebecqa končící masakrem spáchaným muslimskými fundamentalisty –, měl zhoubný vliv na mou náladu, takže jsem to od té doby nezkoušel. Taky je fakt, že moderní život úvahám moc nepřeje. Usednout v čase, který nám ponechává práce, děti, nákupy, televize a další zájmy, na kanape jenom proto, aby se člověk pohroužil do byt' jen trochu obtížnějšího spisu, zavání víceméně deviací. Zbývá hromadná doprava, jenže stísněné podmínky, v jakých ji využívám, mi umožňují prolístovat maximálně bulvární plátek zvaný *20 minut*, který jsem každé ráno spěšně čapal, když mi ho kolportér v barvách dotyčné tiskoviny podával před turnikety na nádraží RER.

Kolem dvacáté hodiny jsem místo Julienu prostřel, a než dokončí hru, zapnul jsem si televizi na večerní zprávy na France 2. Na obrazovce se objevila blondáta holčička, bloumající z pokoje do pokoje v bytě posestém nedopalky. V posledních dnech média často vysílala tuhle působivou reklamu proti pasivnímu kouření na popud ministerstva zdravotnictví. Tak jako každého i mě se zmocnilo pohoršení, když jsem si představil množství cigaretového kouře, které to andělské děvčátko nechtěně vdechne. Nedávno v *Télérama* jeden novinář popisoval tabák jako zbraň hromadného ničení, kterou je třeba vymýtit. Veřejná správa v současné době bojovala na všech frontách, současně s preventivní kampaní proti konzumaci alkoholu u těhotných

žen. Ideologicky jsem nevěděl, kam se zařadit. Některé hlasy se obávaly hygienistických úchylek po americku. V kanceláři nicméně kolegové nadšeně tleskali. Bylo třeba uznat, že oprávněně. Nikdo nechtěl přivést na svět deformované dítě – a ještě méně umřít dřív, než musí, v nekonečných mukách na rakovinu plic způsobenou cigaretami druhých, i kdyby to měli být vlastní rodiče. Když o tom tak přemýšlíme, smrt v sobě má totiž něco zcela nepřijatelného.

Julien vešel do místnosti s nepřátelským výrazem, podle všeho a z nejasných důvodů pln chronického podráždění.

„Juliene, zapomněl jsem nůž na chleba, mohl bys pro něj dojít, prosím tě?“

Po této žádosti jako by mu hrudí projela příšerná bolest, takže hodil rameny dozadu jako po zásahu projektilu a zaúpěl: „Jéžišmarjá!“ Když dorazil do kuchyně, uslyšel jsem Cecílii vzdychnout:

„Prosím tě Juliene, vytáhni si ty kalhoty!“

Ani mně se příliš nelíbilo, když nosil tyhle *baggy*, které mu klouzaly až do půlky zadku a odhalovaly boxerky od Calvina Kleina.

„No jo, neřeš to zas!“

„Juliene, takhle se mnou nemluv, jsem tvoje matka, tak se podle toho chovej!“

Syn zavrčel něco na způsob vyhlášení příměří. Večeře také proběhla bez problémů.

V noci jsem přesto usínal o něco déle než obvykle. Opět jsem myslel na ten případ. Nedokázal jsem z hlavy vypudit slova státního návladního:

„*Stýkal jsem se se zločinem jednatřicet let a toto jsem nikdy neviděl.*“